

Sygn. akt I ACa 1180/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 stycznia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Grzegorz Krężolek
Sędziowie:	SSA Sławomir Jamróg (spr.) SSO del. Beata Kurdziel
Protokolant:	st.sekr.sądowy Urszula Kłosińska

po rozpoznaniu w dniu 20 stycznia 2017 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa **E. G.**

przeciwko **Biuro (...) Spółce Akcyjnej w M.**

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 9 czerwca 2016 r. sygn. akt I C 274/15

1. **oddala apelację;**

2. **przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Tarnowie na rzecz adwokata R. S. kwotę 6 642 zł, w tym 1 242zł podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu apelacyjnym;**

3. **oddala wniosek strony pozwanej o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.**

SSO del. Beata Kurdziel SSA Grzegorz Krężolek SSA Sławomir Jamróg

Sygn. akt I ACa 1180/16

UZASADNIENIE

Powódka E. G. w pozwie skierowanym przeciwko Biuro (...) w M. wniosła o pozbawienie wykonalności tytułów wykonawczych w postaci nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy w Krakowie w sprawie sygn. akt I Nc 945/03 oraz wyroków Sądu Okręgowego w Krakowie wydanych w sprawach sygn. akt I C 638/04 i sygn. akt I C 739/04. Nadto

powódka wniosła o zasądzenie na jej rzecz od strony pozwanej kosztów postępowania oraz o przyznanie kosztów pomocy prawnej reprezentującemu ją z urzędu pełnomocnikowi.

W uzasadnieniu wskazała, iż strona pozwana nie nabyła skutecznie wierzytelności albowiem znaczna część zadłużenia wynikającego z tych tytułów została już spłacona przez innych dłużników, tj. przez T. i E. G. i zgodnie zawartą przez nich z (...) Bankiem(...)w K. ugodą ich roszczenie zostało spełnione na długo przed podpisaniem umowy o przelew wierzytelności z obecnym wierzycielem. Poza tym obecnie prowadzone jest z zawiadomienia powódki postępowanie przygotowawcze w sprawie wprowadzenia w błąd strony pozwanej przez (...) Bank (...) w K. co do faktycznego zadłużenia E. i M. G. (1) poprzez pominięcie wysokości dokonanych już spłat kredytu i doprowadzenie dłużników do niekorzystnego rozporządzenia ich mieniem o wartości odpowiadającej zwróconej części kredytu.

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz od powódki kosztów procesu według norm przepisanych. Na uzasadnienie swojego stanowiska podniosła, iż poza wpłaconą kwotą 200.000 zł zgodnie z ugodą, o którą obniżono egzekwowaną należność, nie były dokonywane żadne inne wpłaty na poczet wierzytelności i powódka nigdy nie kwestionowała wskazywanych jej sposobów rozliczenia zadłużenia.

Wyrokiem z dnia 9 czerwca 2016r sygn. akt I C 274/15 Sąd Okręgowy w Tarnowie oddalił powództwo (pkt I), przyznał pełnomocnikowi powódki z urzędu adwokatowi R. S. od Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w Tarnowie wynagrodzenie w kwocie 8.856,00 zł za reprezentowanie powódki z urzędu w toku postępowania (pkt II) i oddalił wniosek strony pozwanej o zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów procesu (pkt III).

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia:

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 24 listopada 2003 r. (sygn. akt I Nc 890/03), Sąd Okręgowy w Krakowie nakazał E. G., M. G. (1), T. G., M. G. (2) i C. G. & G. sp. j. w B., aby zapłacili solidarnie na rzecz (...) Banku (...)w K. kwotę 173.288,39 zł z odsetkami ustawowymi i kosztami procesu. Orzeczenie to zostało utrzymane w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 22 marca 2005 r. (sygn. akt I C 638/04) w zakresie kwoty należności głównej, uchylone natomiast w części dotyczącej odsetek ustawowych od E. G. i M. G. (1). Wyrokiem z dnia 5 października 2005 r. (sygn. akt I ACa 1189/05) Sąd Apelacyjny w Krakowie oddalił apelację E. G. i M. G. (1) od tego orzeczenia. Nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Okręgowy w Krakowie dnia 22 grudnia 2003 r. w postępowaniu nakazowym (sygn. akt I Nc 945/03), utrzymanym w mocy wyrokiem tego Sądu z dnia 24 czerwca 2004 r. (sygn. akt I C 739/04), zasądzono solidarnie od E. G., M. G. (1), T. G., M. G. (2) i C. G. & G. sp. j. w B. na rzecz (...) Banku(...)w K. kwotę 87.170,98 zł wraz z odsetkami ustawowymi i kosztami procesu. Apelacja E. G. i M. G. (1) od tego orzeczenia została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 9 listopada 2004 r. (sygn. akt I ACa 994/04). Odmówiono także przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej ww. od tego wyroku. W dniu 11 października 2010 r. (...) Bank (...) w K. zawarł z dłużnikami T. G. i M. G. (2) ugodę, mocą której T. G. i M. G. (2) zostali zwolnieni z zadłużenia wynikającego z nakazów zapłaty Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 24 listopada 2003 r. (sygn. akt I Nc 889/03) i z dnia 22 grudnia 2003 r. (sygn. akt I Nc 945/03) w zamian za wpłatę na rzecz banku należności w kwocie 220.000 zł.

Umową przelewu wierzytelności z dnia 30 grudnia 2010 r. strona pozwana Biuro (...) w M. nabyła od (...) Banku(...)w K. wierzytelności pieniężne przysługujące cedentowi w stosunku do dłużników: E. G., M. G. (1) i C. G. & G. sp. j. w B., z wyłączeniem osobistej odpowiedzialności T. G. i M. G. (2) jako (...) spółki (...), a wynikające m.in. z nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 22 grudnia 2003 r. (sygn. akt I Nc 945/03) oraz wyroków Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 24 czerwca 2004 r. (sygn. akt I C 739/04) i z dnia 22 marca 2005 r. (sygn. akt I C 638/04). Postanowieniem z dnia 17 listopada 2011 r. Sąd Okręgowy w Krakowie nadał klauzulę wykonalności nakazowi zapłaty tego Sądu z dnia 24 listopada 2003 r. (sygn. akt I Nc 890/03) oraz wyrokowi tego Sądu z dnia 28 marca 2004 r. (sygn. akt I C 638/04) na rzecz strony pozwanej, jako następcy prawnemu (...) Banku (...)w K.. Z kolei postanowieniem z dnia 1 grudnia 2011 r. Sąd Okręgowy w Krakowie nadał klauzulę wykonalności nakazowi zapłaty tego Sądu z dnia 22 grudnia 2003 r. (sygn. akt I Nc 945/03) oraz wyrokowi tego Sądu z dnia 24 czerwca 2004 r. (sygn. akt I C 739/04) na rzecz strony pozwanej, jako następcy prawnemu (...) Banku(...)w K..

W 2012 r. wszczęte zostało z wniosku strony pozwanej postępowanie egzekucyjne przeciwko powódce i M. G. (1). Obecnie w ramach tego postępowania strona powodowa prowadzi egzekucję z nieruchomości położonej w K.. Nieruchomość tą powódka przekazała w drodze umowy dożywocia z dnia 3 lutego 2004 r. swojemu synowi M. G. (3), lecz umowa ta została uznana wyrokiem Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 30 marca 2006 r., utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 6 października 2006 r. (sygn. akt I ACa 1154/06), za bezskuteczną w stosunku do (...) Banku (...)w K. w związku z przysługującymi mu względem E. G. i M. G. (1) wierzytelnościami wynikającymi z nakazu zapłaty z dnia 22 grudnia 2003 r. (sygn. akt I Nc 945/03) i z wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 22 marca 2005 r. (sygn. akt I C 638/04). W związku ze złożonym przez powódkę powództwem przeciwegzekucyjnym odwołano drugi termin licytacji tej nieruchomości. Dłużnicy E. i M. G. (1) do tej pory nie dokonali żadnej wpłaty do komornika celem spłaty swojego zadłużenia. W listopadzie 2014 r. Prokuratura Rejonowa w B.wszczęła z zawiadomienia powódki postępowanie przygotowawcze w sprawie wprowadzenia w błąd strony pozwanej przez (...) Bank (...) w K. co do faktycznego zadłużenia E. i M. G. (1) poprzez pominięcie wysokości dokonanych już spłat kredytu i doprowadzenie dłużników do niekorzystnego rozporządzenia ich mieniem o wartości odpowiadającej zwróconej części kredytu. W toku tego postępowania ustalono, iż zbyte przez (...) Bank (...) w K. na rzecz strony pozwanej w drodze umowy cesji z dnia 30 grudnia 2010 r. wierzytelności dotyczyły dłużników E. G., M. G. (4) i (...) sp. jawna w B. z wyłączeniem osobistej odpowiedzialności T. G. i M. G. (2) jako (...) spółki (...), gdyż jeszcze przed zawarciem tej umowy, a mianowicie w dniu 11 października 2010 r., T. G. i M. G. (2) zawarli z (...) Bankiem(...)w K. ugodę na mocy której uiszcili swe zadłużenie i zostali zwolnieni z długu, a zapłacona przez nich należność została zaliczona na spłatę części kapitału wynikające z umów kredytowych z pozostawieniem należnych odsetek oraz należności przypadających do zapłaty pozostałym dłużnikom. Ponieważ postępowanie to nie potwierdziło by powódka bądź też M. G. (1) dokonali chociażby częściowej spłaty należności objętych kwestionowanymi przez powódkę tytułami wykonawczymi, ani by spłaty tej dokonali za nich T. i M. G. (2), umorzono je postanowieniem z dnia 22 maja 2015 r. wobec braku znamion czynu zabronionego.

Przy tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy odwołał się do treści art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. i wskazał, że powódka twierdząc, że należności stwierdzone ww. tytułami wykonawczymi zostały spłacone, winna była przedstawić dowody potwierdzające wygaśnięcie jej zobowiązania finansowego względem strony pozwanej. Na powódce zgodnie z zasadami ciężaru dowodu spoczywał obowiązek udowodnienia faktów, z których wywodziła ona dochodzone roszczenie, czemu powódka nie sprostała. Nie dostarczyła bowiem żadnych dowodów, które wskazywałyby na to, że po powstaniu ww. tytułów wykonawczych dokonała jakichkolwiek wpłat na rzecz strony pozwanej celem zwolnienia się ze zobowiązania, bądź by spłaty tej dokonały osoby trzecie. Wręcz przeciwnie – na rozprawie w dniu 18 lutego 2016 r. powódka wprost oświadczyła, że nie dokonywała żadnych wpłat na rzecz strony pozwanej celem spłaty zadłużenia wynikającego z objętych pozwem tytułów wykonawczych. Wskazała jedynie, iż być może jej mąż dokonał jakiś wpłat, lecz jej twierdzenie w tym przedmiocie oparte było jedynie na przypuszczeniach. Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, że jedynie T. i M. G. (2), jako dłużnicy solidarni z tytułu zobowiązań objętych wymienionymi w pozwie tytułami wykonawczymi i spłacili zadłużenie określone w ugodzie z dnia 11 października 2010r. zawartej z (...) Bankiem (...)w K.. Nabyte przez stronę pozwaną na podstawie umowy cesji z dnia 30 grudnia 2010 r. wierzytelności objęte ww. tytułami egzekucyjnymi dotyczyły jedynie E. i M. G. (1) oraz (...) sp. jawna w B. z wyłączeniem osobistej odpowiedzialności T. i M. G. (2). A zatem – jak wynika to z uzasadnienia postanowienia Prokuratury Rejonowej w B. z dnia 22 maja 2015 r. oraz z akt Km 336/12 – zadłużenie powódki względem strony pozwanej nadal istnieje, gdyż do tej pory ani ona ani M. G. (1) nie dokonali na rzecz strony pozwanej bądź na rzecz komornika jakiegokolwiek wpłaty celem zwolnienia się z długu. Powyższe sprawia zaś, iż powództwo o pozbawienie objętych pozwem tytułów wykonawczych wykonalności nie może zostać uwzględnione.

Jako podstawę orzeczenia o kosztach procesu powołano art. 98 § 1 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniosła powódka zaskarżając orzeczenie w zakresie punktu I, zarzucając:

- sprzeczność ustaleń faktycznych z treścią zebranego w sprawie materiału polegającą na przyjęciu, że powódka nie wykazała, że po powstaniu tytułów wykonawczych zostały dokonane wpłaty mimo, że z przesłuchania powódki wynikało, że wpłat miał dokonywać jej mąż a ponadto zobowiązanie uległo wygaśnięciu na skutek wpłat T. i M. G. (2),
- naruszenie art. 840§1 pkt 2 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie mimo, że znaczna część zadłużenia została spłacona przez innych dłużników.

Strona pozwana wniosła o oddalenie apelacji i o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Rozpoznając apelację Sąd Apelacyjny uznał za własne ustalenia Sądu Okręgowego i zważył co następuje:

Jak słusznie wskazał Sąd Okręgowy powódkę obowiązywały reguły ciężaru dowodów wynikające z art. 6 k.c. i 232. K.p.c. Obowiązkiem powódki było wykazanie twierdzeń o wygaśnięciu długu na skutek spłaty przez jej męża lub przez inne osoby np. współdłużników solidarnych. Dotyczyło to zarówno faktu jak i wysokości spłaty.

Zgodnie z przepisem art. 85 § 1 k.h.za zobowiązania spółki odpowiada każdy wspólnik bez ograniczenia całym swoim majątkiem solidarnie z pozostałymi wspólnikami oraz ze spółką. Wierzyciel zatem o momentu wymagalności długu głównego aż do zupełnego zaspokojenia mógł, według swego wyboru, żądać całości lub części świadczenia od wszystkich osób zobowiązanych solidarnie lub od każdego z nich z osobna. Zgodnie z treścią art. 373 k.c. zwolnienie z długu przez wierzyciela względem jednego z dłużników solidarnych nie ma skutku względem współdłużników. Oznacza to, że zwolnienie z długu odnosi jedynie skutek wobec dłużnika, którego ugoda dotyczyła, pozostali zaś współdłużnicy, w tym powódka, ponoszą nadal solidarną odpowiedzialność wobec wierzyciela za cały dług. Skoro zaś podstawą świadczenia kwoty 220000zł przez dłużników zwolnionych przez bank była umowa o zwolnienie z długu i kwota ta stanowiła ekwiwalent za zwolnienie z długu oraz z zabezpieczeń, to co do zasady wpłata ta nie powinna mieć znaczenia dla długu powódki. W tym jednak przypadku w ugodzie uznano, że wpłata zostanie zaliczona w całości na spłatę kapitału z umów kredytowych (...) (...)co spowodowało wygaśnięcie zobowiązania w tej części także względem powódki. Biorąc jednak pod uwagę, że egzekucja dotyczy kwoty należności głównej w wysokości 247061,54zł plus odsetki wyliczone na dzień 2 października 2012r. w wysokości 240169,70zł (k- 20 i k-465) a jak wynika z umowy o zwolnienie z długu cała wierzytelność na dzień 11 października 2010 wynosiła 483004,42zł plus odsetki 424801,35zł i koszty 3799,62zł a ponadto uwzględniając, że treść umowy przelewu wskazuje, że wierzyciel uwzględnił wpłatę dokonaną przez dłużników zwolnionych i strona pozwana nie egzekwuje należności w zakresie w jakim zobowiązanie wygasło to powódka nie może skutecznie pozbawić tytułu wykonawczego wykonalności, skoro nie wykazała by doszło do wpłat na poczet wierzytelności będącej przedmiotem przelewu. Celem powództwa opozycyjnego jest udaremnienie możliwości przeprowadzenia jakiegokolwiek egzekucji na podstawie określonego tytułu wykonawczego. Rzeczą powódki było więc wykazanie dalszych wpłat i ich wysokości co nie zostało zrealizowane. Tym samym brak było podstaw do pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego wykonalności. Nie ma też znaczenia, że z twierdzeń pozwanego wynikało, że kilka tysięcy złotych zostało wyegzekwowanych w toku egzekucji. Powództwo przeciwegzekucyjne skierowane na pozbawienie lub ograniczenie wykonalności tytułu wykonawczego może być skutecznie wniesione tylko pod warunkiem, że istnieje potencjalna możliwość wykonania w całości lub w określonej jego części. Dłużnik traci możliwość wytoczenia powództwa opozycyjnego z chwilą wyegzekwowania świadczenia objętego tytułem wykonawczym w ramach egzekwowanego świadczenia. Powództwo to jest więc niedopuszczalne w części, w której wykonalność tytułu wykonawczego wygasła na skutek jego zrealizowania w toku postępowania egzekucyjnego albowiem wynik egzekucji jest odnotowywany na tytule wykonawczym. Niewątpliwie natomiast w sytuacji gdy wierzyciel zostaje zaspokojony poza postępowaniem egzekucyjnym, w drodze dobrowolnego spełnienia świadczenia przez innego współdłużnika to nadal istnieje potencjalna możliwość wykonania tytułu (wyrok SN z dnia 4 listopada 2005 r. V CK 296/05 LEX Nr 179714). Takich wpłat jednak nie wykazano. Nie wykazano też innych zdarzeń z którymi można byłoby łączyć wygaśnięcie wierzytelności.

Nie jest zasadny podnoszony przez powódkę w toku postępowania zarzut, że wyrok ze skargi pauliańskiej nie dotyczy strony pozwanej. W wypadku nabycia wierzytelności w drodze przelewu ma miejsce sukcesja syngularna, translatywna. To oznacza, że w wyniku przelewu wierzytelności zmienia się osoba wierzyciela, ale wierzytelność

pozostaje ta sama, cesjonariusz uzyskuje ją w takim kształcie prawnym, w jakim ona przysługiwała cedentowi. Ponadto – zgodnie z art. 509 § 2 k.c. – wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenia o zaległe odsetki. W doktrynie i orzecznictwie przyjmuje się szerokie pojęcie „praw związanych” i uznaje się, że na podstawie art. 509 § 2 k.c. przechodzą na cesjonariusza także możliwość zaskarżenia czynności

zdziałanych z pokrzywdzeniem wierzyciela (art. 527 k.c.) oraz uprawnienie do zaspokojenia wierzytelności z nieruchomości zbytej przez dłużników osobie trzeciej, wynikające z uznania czynności za bezskuteczną wobec cedenta. Cesjonariusz wstępuje więc w całą pozycję prawną cedenta (por. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2006 r. IV CSK 224/06 Legalis Numer 179626 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2010 r. Sygn. akt V CSK 376/09 Legalis Numer 381616).

Zupełnie bezprzedmiotowy był zarzut wskazujący na znaczenie twierdzeń powódki o spłacie wierzytelności skoro pozwana zaprzeczyła by poza bezsporna wpłata dokonana przez dłużników zwolnionych doszło do dalszych wpłat. Twierdzenia te w zakresie spornym nie miały znaczenia dowodowego. Ponadto twierdzenia te nie wskazywały na realną wiedzę powódki o wpłatach dokonywanych przez osoby trzecie i ich ewentualnej wysokości. Przy bezsporności okoliczności, że sama powódka żadnych wpłat nie dokonywała nie było żadnej podstawy do odmiennych ustaleń niż dokonane w sprawie. Wobec powyższego zarzut naruszenia art. 840§1 pkt 2 k.p.c. nie mógł zostać uwzględniony.

Apelacja jest więc bezzasadna. Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 385 k.p.c. Pełnomocnikowi z urzędu przyznano wynagrodzenie w oparciu § 2 ust. 1, § 4 ust. 1 i 3, § 8 pkt 7, § 16 ust. 1 pkt 2 oraz § 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. 2015r. poz. 1801). W braku kosztów celowych oddalono wnioski strony pozwanej o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO del. Beata Kurdziel SSA Grzegorz Krężolek SSA Sławomir Jamróg